

PEDAGOGIK ERUDITSIYA YUQORI MALAKALI KADRLAR TAYYORLASHNING OMILI SIFATIDA.

*Andijon davlat pedagogika instituti
Kechki Pedagogika Yo’nalishi-
4-kurs 401-talabasi
Ismoilov Azizbek Rasuljon o’g’li
Legendaultramix@gmail.com*

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19457516>

Annotatsiya: mazkur maqolada pedagogik eruditsiya pedagogning keng qamrovli bilimlari, kasbiy tajribasi, ilmiy dunyoqarashi va ijodiy yondashuvini o’zida mujassam etgan muhim sifat sifatida ko’rib chiqiladi. Tadqiqotda uning ta’lim sifati va samaradorligini oshirishdagi roli, zamonaviy ta’lim tizimida malakali mutaxassislarni shakllantirish jarayoniga ta’siri, shuningdek, pedagogik eruditsiyani rivojlantirishning istiqbollari va mavjud muammolari ilmiy jihatdan tahlil qilinib, pedagoglarning kasbiy kompetensiyasini takomillashtirish zarurligi asoslab beriladi.

Kalit so’zlar: pedagogik eruditsiya, ta’lim sifati, kasbiy kompetensiya, pedagogik mahorat, innovatsion ta’lim, yuqori malakali kadrlar, ta’lim jarayoni, pedagogik faoliyat, ilmiy dunyoqarash, pedagogik rivojlanish.

Аннотация: в данной статье педагогическая эрудиция рассматривается как важное качество, объединяющее широкие знания педагога, профессиональный опыт, научное мировоззрение и творческий подход. В исследовании научно анализируются её роль в повышении качества и эффективности образования, влияние на процесс формирования квалифицированных специалистов в современной системе образования, а также перспективы развития педагогической эрудиции и существующие проблемы, обосновывается необходимость совершенствования профессиональной компетентности педагогов.

Ключевые слова: педагогическая эрудиция, качество образования, профессиональная компетентность, педагогическое мастерство, инновационное образование, высококвалифицированные кадры, образовательный процесс, педагогическая деятельность, научное мировоззрение, педагогическое развитие.

Annotation: this article examines pedagogical erudition as a vital quality that encompasses a teacher's broad knowledge, professional experience, scientific worldview, and creative approach. The study scientifically analyzes its role in improving the quality and effectiveness of education, its influence on the process of training qualified specialists in the modern education system, as well as the prospects for developing pedagogical erudition and existing challenges, substantiating the necessity of enhancing teachers' professional competence.

Keywords: pedagogical erudition, quality of education, professional competence, pedagogical mastery, innovative education, highly qualified personnel, educational process, pedagogical activity, scientific worldview, pedagogical development.

Zamonaviy ta’lim tizimida raqobatbardosh va yuqori malakali kadrlar tayyorlash masalasi dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi. Jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyoti, ilm-fan va texnologiyalar rivoji ta’lim tizimiga yangi talablarni qo’ymoqda. Bunday sharoitda pedagogning kasbiy salohiyati, ilmiy dunyoqarashi hamda keng qamrovli bilimlarga ega bo’lishi muhim ahamiyat kasb etadi. Shu jihatdan pedagogik eruditsiya pedagog faoliyatining samaradorligini

ta’minlovchi muhim omillardan biri sifatida namoyon bo’ladi. Pedagogik eruditsiya o’qituvchining nafaqat o’z mutaxassisligi doirasidagi bilimlari, balki pedagogika, psixologiya, metodika hamda boshqa turdosh fanlar bo’yicha chuqur va tizimli bilimlarga ega bo’lishini anglatadi. Eruditsiyaga ega pedagog ta’lim jarayonini samarali tashkil etish, o’quvchilarning bilish faoliyatini faollashtirish hamda ularning shaxsiy rivojlanishiga ijobiy ta’sir ko’rsatish imkoniyatiga ega bo’ladi. Shu sababli pedagogik eruditsiyani rivojlantirish masalasi ta’lim sifati va samaradorligini oshirishning muhim shartlaridan biri hisoblanadi.

Pedagogik eruditsiya pedagog shaxsining kasbiy yetukligini belgilovchi muhim omillardan biri hisoblanadi. U o’qituvchining keng qamrovli bilimga ega bo’lishi, turli fanlar o’rtasidagi bog’liqlikni anglay olishi hamda o’z bilimlarini ta’lim jarayonida samarali qo’llay bilishi bilan tavsiflanadi. Pedagogik eruditsiyaga ega bo’lgan o’qituvchi nafaqat o’z fanini mukammal biladi, balki pedagogika,[1] psixologiya va metodika sohalaridagi bilimlarni ham uyg’unlashtira oladi. Bu esa ta’lim jarayonini mazmunan boyitib, o’quvchilarning bilim olishga bo’lgan qiziqishini oshirishga xizmat qiladi. Pedagogik eruditsiya o’qituvchining kasbiy faoliyatida bir necha muhim jihatlar orqali namoyon bo’ladi. Avvalo, u pedagogning ilmiy tafakkuri va keng dunyoqarashi bilan bog’liqdir. Keng dunyoqarashga ega pedagog ta’lim jarayonida turli ilmiy manbalar, yangi pedagogik yondashuvlar va innovatsion texnologiyalardan samarali foydalanadi. Natijada ta’lim jarayoni yanada mazmunli va samarali tashkil etiladi. Shu bilan birga, pedagogik eruditsiya o’qituvchining muammoli vaziyatlarda to’g’ri qaror qabul qila olishiga ham yordam beradi. Zamonaviy ta’lim tizimida yuqori malakali kadrlar tayyorlash jarayonida pedagogik eruditsiyaning o’rni yanada ortib bormoqda. Chunki bugungi kunda ta’lim nafaqat bilim berish, balki shaxsni har tomonlama [2] rivojlantirishga qaratilgan jarayon sifatida qaralmoqda. Bu jarayonda o’qituvchi o’quvchilarning mustaqil fikrlashi, ijodiy yondashuvi hamda tanqidiy tafakkurini shakllantirishga xizmat qilishi zarur. Bunday vazifalarni samarali amalga oshirish esa pedagogning keng bilim doirasi va yuqori darajadagi eruditsiyasiga bog’liqdir. Pedagogik eruditsiya ta’lim jarayonida innovatsion metodlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo’llash imkoniyatini ham kengaytiradi. Eruditsiyaga ega pedagog yangi pedagogik yondashuvlarni tez o’zlashtiradi va ularni o’quv jarayoniga moslashtira oladi. Bu esa ta’lim jarayonining sifatini oshirish bilan birga, o’quvchilarning bilim darajasi va kompetensiyalarining rivojlanishiga ijobiy ta’sir ko’rsatadi. Shuningdek, pedagogik eruditsiya o’qituvchining kommunikativ [3] qobiliyatlari bilan ham uzviy bog’liqdir. Ta’lim jarayonida samarali muloqot o’qituvchi va o’quvchi o’rtasidagi o’zaro tushunishni mustahkamlaydi. Keng bilimga ega pedagog o’quvchilarning savollariga asosli javob bera oladi, murakkab mavzularni sodda va tushunarli tarzda izohlash imkoniyatiga ega bo’ladi. Natijada o’quvchilarda bilim olishga nisbatan ijobiy munosabat shakllanadi. Biroq pedagogik eruditsiyani rivojlantirish jarayonida ayrim muammolar ham mavjud. Ayrim hollarda pedagoglarning ilmiy adabiyotlar bilan yetarli darajada ishlamasligi, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni o’zlashtirishga e’tiborning sustligi kuzatiladi. Bu esa pedagogik faoliyat samaradorligiga salbiy ta’sir ko’rsatishi mumkin.

Yuqoridagi tahlillar shuni ko’rsatadiki, pedagogik eruditsiya ta’lim jarayonining samaradorligini ta’minlashda hamda yuqori malakali kadrlar tayyorlashda muhim omillardan biri hisoblanadi. Pedagogning keng bilim doirasi, ilmiy dunyoqarashi va kasbiy mahorati ta’lim jarayonini samarali tashkil etish, o’quvchilarning bilim olishga bo’lgan qiziqishini oshirish hamda ularning intellektual salohiyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. Pedagogik eruditsiyaga ega bo’lgan o’qituvchi ta’lim jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalar va innovatsion metodlardan samarali foydalanadi. Bu esa ta’lim oluvchilarning bilim, ko’nikma va kompetensiyalarini shakllantirish jarayonini yanada samarali tashkil etishga imkon yaratadi. Shu bilan birga, pedagogning eruditsiyasi uning kasbiy faoliyatida yuzaga keladigan turli pedagogik vaziyatlarni

to’g’ri tahlil qilish va samarali yechim topishiga yordam beradi. Bugungi kunda ta’lim tizimida pedagogik eruditsiyani rivojlantirish masalasiga alohida e’tibor qaratish zarur. Pedagoglarning uzluksiz kasbiy rivojlanishi, ilmiy izlanishlar olib borishi hamda zamonaviy ilmiy manbalarni o’rganib borishi ularning kasbiy salohiyatini yanada oshiradi. Natijada ta’lim jarayonining sifati yuksalib, jamiyat ehtiyojlariga mos bo’lgan yuqori malakali kadrlarni tayyorlash imkoniyati kengayadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Shavkat Mirziyoyev. *Yangi O‘zbekiston strategiyasi*. — Toshkent: O‘zbekiston nashriyoti, 2021.
2. Abdulla Avloniy. *Turkiy guliston yoxud axloq*. — Toshkent: O‘qituvchi, 2008.
3. Vasily Sukhomlinsky. *Bolalarga qalbimni beraman*. — Toshkent: O‘qituvchi, 1984.
4. Ivan Podlasy. *Pedagogika*. — Moskva: Vldos, 2003.
5. Lev Vygotsky. *Pedagogik psixologiya*. — Moskva: Pedagogika, 1991.
6. Jan Amos Comenius. *Buyuk didaktika*. — Toshkent: O‘qituvchi, 1975.
7. O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi. Oliy ta’lim tizimini rivojlantirishga oid me’yoriy hujjatlar to’plami. — Toshkent, 2022.
8. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining rasmiy veb-sayti. Ta’lim sohasiga oid farmon va qarorlar.